

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

A decorative graphic consisting of four triangles: a solid black triangle pointing up at the top center, a solid grey triangle pointing down at the top right, a solid grey triangle pointing left at the middle left, and a solid grey triangle pointing right at the middle right.

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

18–30 METŲ AMŽIAUS JAUNUOLIŲ NELEGALIŲ PSICHOAKTYVIŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO ĮPROČIAI IR PSICHIKOS SVEIKATOS PROBLEMŲ PAPLITIMAS

Darbo autoriai. Alanas GALIŠAUSKAS (VI kursas, LSMU), Toma KAVALIAUSKAITĖ (VI kursas, VU).

Darbo vadovas. Dokt. Robertas STRUMILA, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Psichiatrijos klinika.

Darbo tikslas. Įvertinti 18-30 metų amžiaus jaunuolių nelegalių psichoaktyvių medžiagų vartojimo įpročius bei psichikos sveikatos problemų paplitimą.

Darbo metodika. Savanoriška anoniminė anketa buvo prieinama 2022 m. lapkriūtį – 2023 m. sausį „Google Forms“ platformoje. Apklausti 302 asmenys nuo 18 iki 30 metų amžiaus. Anketa buvo sudaryta iš 23 klausimų, suskirstytų į tris atskirus blokus: demografiniai duomenys, psichoaktyvių medžiagų vartojimo ypatumai ir psichikos sveikata. Statistinė analizė buvo atlikta naudojant *SPSS Statistics 20* programinę įrangą ir *MS Excel 2016* kompiuterinę programą. Kokybinių duomenų analizei naudotas Chi kvadrato kriterijus, o reikšmingumo lygmuo laikytas statistiškai reikšmingu, kai $p < 0,05$.

Rezultatai. Tyrime dalyvavo 302 respondentai, iš kurių 201 (66,6 proc.) buvo moteris ir 101 (33,4 proc.) vyras. Amžiaus vidurkis 23,53 m. $\pm 0,152$. Didžioji dalis respondentų turėjo nebaigtą aukštąjį išsilavinimą (studentai) – 42,4 proc., o 35,4 proc. turėjo baigtą aukštąjį išsilavinimą. 59,6 proc. respondentų nurodė turintys nuolatinį/ę partnerį/ę. 63,2 proc. atsakė, kad šiuo metu yra dirbantys. 252 (83,4 proc.) respondentų atsakė, kad bent kartą gyvenime yra bandę nelegalių psichoaktyvių medžiagų ir iš jų didžiausia dalis (32,9 proc.) nurodė, kad pirmą kartą išbandė 16 – 18 metų amžiaus. Dažniausiai nurodomos vartojamos nelegalios psichoaktyvios medžiagos: marihuana (64,3 proc.), MDMA (11,5 proc.) ir kokainas (9,5 proc.). Atsakydami į klausimą, kodėl vartojamos nelegalios psichoaktyvios medžiagos, dažniausiai nurodė šias priežastis: atsipalaidavimo tikslai (74,2 proc.), noras paeksperimentuoti (59,5 proc.), noras pagerinti emocinę būklę (49,2 proc.). 223 (88,5 proc.) respondentai nurodė, kad dažniausiai nelegalias medžiagas vartoja kartu su draugais ir tuomet yra labiau linkę vartoti daugiau nei vieną psichoaktyvią medžiagą ($p = 0,02$). 135 (53,6 proc.) atsakiusiųjų mano, kad psichoaktyvių medžiagų vartojimas turėjo įtakos jų psichikos sveikatai. Klausimyno dalyje apie psichikos sveikatą 170 (56,3 proc.) nurodė patyrę depresijai būdingų simptomų, 147 (48,7 proc.) – socialiniam nerimui, 142 (47 proc.) – generalizuotam nerimo sutrikimui, 80 (26,5 proc.) nurodė nepatyrę jokių simptomų susijusių su psichikos sveikata. Statistiškai reikšmingai dažniau depresijos simptomai pasireiškė asmenims vartojusiems marihuaną ($N = 95$, 58 proc., $p = 0,037$), o dauguma asmenų, turinčių depresijos, socialinio nerimo ar generalizuoto nerimo sutrikimo simptomų, statistiškai

reikšmingai dažniau manė, kad psichoaktyvių medžiagų vartojimas turėjo įtakos jų psichikos sveikatai. Net 161 (53,3 proc.) respondentas nurodė, kad dėl patirtų psichikos sveikatos sutrikimų simptomų nesikreipė oficialios pagalbos nustatyti tikslią diagnozę ir gauti pritaikytą gydymą. Tokio pasirinkimo pagrindinės priežastys nurodomos šios: neturėjimas dėl ko kreiptis (38,7 proc.), nenoras (17,7 proc.) ir baimė pripažinti, kad kažkas yra negerai (12 proc.).

Išvados. 83 proc. respondentų teigia, kad yra bent kartą gyvenime bandę nelegalių psichoaktyvių medžiagų. Iš jų 54 proc. mano, kad šių medžiagų vartojimas turėjo įtakos jų psichikos sveikatai. Depresijos simptomai reikšmingai dažniau pasireiškė asmenims, vartojusiems marihuaną, nei asmenims, vartojantiems kitas psichoaktyvias medžiagas.

Raktažodžiai. Nelegalios psichoaktyvios medžiagos; psichikos sveikata.